

Panama Papers. “Het paradijs van de rijken is gebouwd op de hel van de armen”

De laatste begrotingscontrole kwam er op een opvallend ogenblik: net op het moment dat de Panama Papers vooraan in de actualiteit stonden. Kris Peeters rechtvaardigde de reeks asociale maatregelen van de federale regering met de stelling dat we allemaal “boven onze stand” zouden leven. Kers op de taart: terwijl de regering de begrotingscontrole voorstelde, raakte bekend dat de topmanagers van de grootste bedrijven (die deel uitmaken van de Bel20) vorig jaar 20% meer verdienen dan in 2014. Ze zijn goed voor een gemiddelde jaarinkomen van 2,07 miljoen euro. Artikel door NICOLAS CROES.

Toch wordt in de praktijk niets ondernomen om het geld te zoeken waar het zit. Karel Van Eetvelt van de werkgeversfederatie Unizo eiste van de regering zelfs dat de loonmatiging verder zou aangescherpt worden en dat de werkgeversbijdragen nogmaals zouden verlagen. Minister van Financiën Johan Van Overtveldt (N-VA) ging ook nog in beroep tegen de beslissing van de Europese Commissie die van België eist dat het 942 miljoen euro terugvordert van multinationals die een deel van hun winsten grotendeels van belastingen konden vrijstellen (de zogenaamde excess profit rulings). Er is een beleid van twee maten en gewichten, waarbij de rijksten anders behandeld worden dan de rest van de bevolking. Voor de strijd tegen de zogenaamde ‘sociale fraude’ worden steeds meer middelen vrijgemaakt, maar voor een

onderzoek naar de fiscale fraude die met de Panama Papers aan het licht kwam, kan er zelfs geen parlementaire onderzoekscommissie van af.

In de begrotingscontrole werd vooropgesteld dat 65 miljoen euro gezocht wordt in de strijd tegen fiscale fraude, ondertussen moeten de verhogingen van accijnzen voor brandstof 150 miljoen euro opbrengen. Tegelijk wordt onze sociale zekerheid verder ondermijnd door de fiscale cadeaus aan het patronaat, zijn er aanhoudend aanvallen op de werklozen en leefloners, kregen we een indexsprong te verduren, ... De inheligheid van de rijksten wordt gefinancierd door te besparen op onze levensstandaard.

De grootste klant van Mossack Fonseca? Een filiaal van Dexia...

De Franstalige krant Le Soir maakte bekend dat Dexia via Expert, een filiaal van de BIL (Banque Internationale à Luxembourg) dat deel uitmaakt van de Dexia-groep, wereldwijd de grootste aanbieder van offshore-constructies was. Tussen 1996 en 2011 werden er meer dan 1.600 offshorebedrijven opgezet doorheen een samenwerking met het kantoor Mossack Fonseca in Panama. In 2008 werd de Dexia-groep van het bankroet gered met 3 miljard euro van de gemeenschap. Het opzetten van offshore-constructies om bijdragen aan de gemeenschap te ontwijken, ging

ondertussen rustig verder.

Interne berichten tussen Mossack Fonseca en bestuurders van Dexia geven aan dat de Brusselse zetel van de groep ongetwijfeld op de hoogte was van de activiteiten van het filiaal Experta. Een deel van de bestuurders van de bank werden via de Gemeentelijke Holding door de gevestigde partijen benoemd. Zo trad Elio Di Rupo (PS) in 2004 tot de Raad van Bestuur toe en werd Jean-Luc Dehaene (CD&V) in 2008 voorzitter van Dexia. Hoe kunnen zij beweren dat ze van niets wisten? In de 11,5 miljoen documenten die deel uitmaken van de Panama Papers staat een verklaring van een verantwoordelijke van Experta die in 2010 stelde dat “elke beslissing werd goedgekeurd door het hoofdkwartier” van Dexia.

Volgens de krant De Tijd wist de Bijzondere Belastinginspectie (BBI) minstens sinds 2009 dat de Luxemburgse tak van Dexia rekeningen had die niet aan de fiscus werden aangegeven. In 2009 ontmaskerde de Gentse afdeling van de BBI een Belgische belastingplichtige die zijn bijdragen ontdoken had door via de Luxemburgse tak van Dexia een bedrijf in Panama op te zetten. Het werd aan de oversten van de BBI gemeld. Maar op nationaal vlak werd er niets met deze informatie gedaan.

België: fiscale hel voor de armen, paradijs voor de rijken

De stilzwijgende medeplichtigheid van de autoriteiten bij de fis-

cale fraude is geen toeval. We kunnen zelfs spreken over bewuste bevoordeling. Een van de centrale werkterreinen van Didier Reynders (MR) als minister van Financiën was het ‘ontvetten’ van de Federale Overheidsdienst (FOD) Financiën. Van de 15 Federale Overheidsdiensten in ons land, kreeg die van Financiën de grootste personeelsafbouw te slikken: tussen eind 2008 en begin 2012 verloor de dienst 2.375 ambtenaren of 9,1% van het totale aantal. (1) De boodschap was duidelijk: fraudeer maar verder, we maken de mazen in het net nog groter! Is het dan nog verwonderlijk dat de fiscale administratie toegaf dat ze door een gebrek aan middelen niet in staat was om de fraude die in 2013 met de OffshoreLeaks bekend raakte te vervolgen?

Anderzijds besliste de federale politie om de Computer Crime Unit te regionaliseren: de agenten werden verdeeld over de verschillende arrondissementen van de politie. De Centrale Dienst voor de Bestrijding van de Georganiseerde Economische en Financiële Delinquentie (CDGEFID) werd gewoon ontmanteld. (2) Deze afbouw heeft gevolgen en maakt de strijd tegen financiële misdrijven wel erg moeilijk.

Bovenop de fraude is het Belgische fiscale systeem erg welwillend voor wie veel middelen heeft. “De Belgische fiscaliteit is op zich immoreel,” stelde fiscaal advocaat Thierry Afschrift (3). “Er is fiscale fraude (...) en er is legale fiscale ontduiking in overeenstemming met de wet. (...) We stelden vast dat de andere grote lekken [Swissleaks, LuxLeaks, ... nvdr] uiteindelijk geen gevolgen hadden voor de betrokken personen. (...) De wetgevers hebben in België nooit geprobeerd om de superrijken te belasten. De grote meerderheid van de Belgen daarentegen wordt overbelast.”

De directeur van de Oost- en West-Vlaamse BBI, Karel Anthonissen, staat op een gelijkaardig standpunt. De afgelopen jaren zijn er miljarden aan bedrijfswinsten die aan de gemeenschap ontglipt zijn door maatregelen zoals de notionele intrestaftrek en andere. “Wat er nog binnenkomt aan vennootschapsbelasting komt van de honderdduizenden kleine bedrijven,” stelt Anthonissen. “Tot in de jaren negentig werd het overgrote deel van de vennootschapsbelasting betaald door enkele handvullen grote kapitaalondernemingen, in de eerste plaats de grootbanken. Dat is niet meer het geval. Wat er nog aan vennootschapsbelasting binnenkomt, wordt aangebracht door honderdduizenden kleine ondernemingen, of zo’n 3,7 procent van het bbp. (...) De vennootschapsbelasting als belasting van de grote kapitaalwinsten is zo goed als verdwenen.” (4)

Pikant detail: Anthonissen werd een tijd geschorst na een klacht van de grote baas van de FOD Financiën Hans D’Hondt die uiteindelijk zonder gevolg geseponereerd werd. De klacht kwam er na een tweet van Anthonissen die de wil van D’Hondt om echt te strijden tegen fiscale fraude openlijk in vraag stelde. Oh ja, D’Hondt was zelf betrokken bij de tweede reddingsoperatie van Dexia in 2011.

We kunnen er tenslotte nog op wijzen dat de fiscale hervorming door Didier Reynders in 2004 voorzag in de schraping van de hoogste belastingschijven van 55% en 52,5%. Dit werd uiteraard positief onthaald door de superrijken. Het zorgde voor een bijkomende minderinkomst voor de gemeenschap van 6 miljard euro per jaar. (5)

Panama Papers?

Wat zijn die Panama Papers eigenlijk? Het gaat om een financieel schandaal op basis van miljoenen documenten, 1.500 keer zoveel documenten als in de Wikileaks-onthullingen. De Panama Papers hebben betrekking op offshore bedrijven die in Panama werden gevestigd met hulp van het advocatenkantoor Mossack Fonseca. Er werden op die manier meer dan 200.000 ‘bedrijven’ opgezet om belastingen te ontduiken. Een internationale groep journalisten uit 107 landen onderzocht de documenten en bericht hierover.

Op de lijst van betrokkenen in dit schandaal staan er 732 inwoners van ons land. Verder ook wapenleveranciers zoals Clemaco, een van de grootste leveranciers aan het Belgische leger, prominente sportfiguren zoals Messi, mensen uit de omgeving van Poetin, familie van de Chinese president Xi Jinping, familie van de Marokkaanse koning Mohamed VI en van koning Salman van Saoedi-Arabië, de Argentijnse president Macri, de Oekraïense president Porosjenko, de premier van IJsland (die hierdoor ontslag moest nemen), ... In Frankrijk werd ook het FN in het schandaal genoemd.

Het gaat om belastingontduiking maar ook om fraude met olie in Angola, handel in militaire middelen in Syrië, misdaden tegen de mensheid, ... Dat alles wordt toegedekt door fictieve vennootschappen in een discreet land.

Het economische systeem is schuldig

Er kunnen verschillende conclusies getrokken worden. Eerst en vooral dat het niet aan middelen en rijkdom ontbreekt. We leven niet 'boven onze middelen'. Er zijn er die op onze kap leven en dat zijn de allerrijksten. Verder stellen we vast dat het bestaan van de belastingparadijzen al veel langer bekend is, maar dat er niets aan wordt gedaan. Om vluchtelingen te stoppen, kunnen grenzen gesloten worden en verdwijnen internationale verdragen als dat van Schengen naar de prullenmand. Fiscale vluchtroutes stoppen lukt daarentegen niet. Die zogenaamde 'hulpeloosheid' is een politieke keuze die in een schril contrast staat met de realiteit waar werkenden, werklozen, vluchtelingen, ... mee te maken krijgen. Dit alles is enkel mogelijk omdat het volledige kapitalistische establishment in deze logica meestapt. Het resultaat is dat 62 superrijken vandaag even rijk zijn als de armste helft van de wereldbevolking (6). Voor alle duidelijkheid: dit laatste cijfer is enkel op de officiële gegevens gebaseerd.

Onder druk van de publieke opinie kwamen er opnieuw grote verklaringen of oproepen om het kapitalisme aan morele regels te onderwerpen. Na de crisis van 2008 hoorden we dit al eens eerder. Maar er veranderde niets. Elke poging om de superrijken te laten bijdragen botst op de concurrentielogica die inherent is aan dit economische systeem. De enorme middelen die soms verstopt zitten in fiscale paradijzen leiden tot sociale ellende voor de overgrote meerderheid van de bevolking. Het is de inheligheid van de elite die zorgt voor de afbouw van onze levensstandaard maar ook voor de groeiende sociale en internationale spanningen, tot en met oorlogen. Om tot fundamentele verandering te komen, moeten we onze toekomst zelf in handen nemen.

In Spanje moest José Manuel Soria, de minister van Industrie, Energie en Toerisme van de uittrekkende regering, ontslag nemen nadat aangetoond was dat hij betrokken was in de Panama Papers. In IJsland dwongen massale mobilisaties meteen na de bekendmaking van de Panama Papers de premier tot ontslag. De regering bleef wel zitten, ook al zijn er nog twee andere ministers in het schandaal betrokken. De acties gaan door. Dat is een goede stap, het is door concrete acties van de massa's zelf dat we iets kunnen afdwingen. Maar het volstaat niet dat enkele koppen rollen.

Er is terecht een roep naar een betere controle op de financiële sector. We moeten echter duidelijk zijn: wat de gemeenschap niet bezit, kan ze niet controleren. We mogen de financiële elite niet toelaten dat ze ons kan laten opdraaien voor hun winsten door te besparen op onze lonen, openbare diensten, pensioenen, ... Hervormingen zullen niet volstaan. We moeten ze combineren met een strijd voor een publieke en democratische controle op de volledige financiële sector, naast de andere sleutelsectoren van de economie. Bij Dexia en Fortis werden destijds de verliezen gecollectiviseerd en de winsten geprivatiseerd. Wij pleiten er integendeel voor om de banken onder democratische controle te nationaliseren waarbij de speculanten niet vergoed worden. Dit is meteen ook de enige wijze waarop we een kapitaalcontrole kunnen vestigen en vermijden dat het kapitaal meteen wegvlucht.

We hebben nog nooit zoveel rijkdom geproduceerd als vandaag. Het ontbreekt niet aan middelen, maar wel aan politieke wil. Ook wij zijn voor meer rechtvaardige fiscaliteit, maar diegenen die het kapitaal bezitten en de eigenaars van immobiliën zullen er

alles aan doen om elke extra fiscale druk door te schuiven naar de consumenten, werkenden of huurders. Enkel een nationalisatie van de sleutelsectoren van de economie onder democratische controle van de gemeenschap kan daar een alternatief op vormen. We moeten een einde maken aan dit achterhaalde systeem van privaat bezit van de productiemiddelen en winsthonger. Een modern democratisch socialisme kan ervoor zorgen dat de beschikbare kennis en middelen ingezet worden in het belang van iedereen.

We mogen het corrupte en criminele bewind van de kapitalistische elite niet langer aanvaarden. We kunnen deze economische, menselijke en ecologische crisis van het kapitalisme niet aan. Dit systeem is rot tot op het bot. Hoog tijd om in verzet te gaan en onze strijd tegen het besparingsbeleid te koppelen aan die voor een ander economisch systeem, voor de socialistische omvorming van de samenleving!

ONZE EISEN:

- * **Stop de besparingen en de asociale aanvallen op de werkenden en hun gezinnen.**
- * **Voor het onmiddellijk opheffen van het bankgeheim en de vestiging van een vermogenskadaster.**
- * **Voor een sterkere strijd tegen de grote fraude en belastingontduiking.**
- * **Voor de volledige terugbetaling van de 942 miljoen euro van de Excess Profit Rulings en van andere fiscale cadeaus aan de multinationals.**
- * **Haal het geld waar het zit: bij de superrijken en in de belastingparadijzen.**
- * **Wat we niet bezitten, kunnen we niet controleren: nationalisatie van de financiële sector onder controle en democratisch beheer van de werkenden en gebruikers, nationalisatie met enkel compensaties op basis van bewezen behoeften. Deze nationalisatie moet een kapitaalvlucht tegenhouden bij de invoering van een vermogensbelasting.**
- * **Voor democratische controle en publiek beheer van de sleutelsectoren van de economie (energie, banken, staal, ...).**
- * **Voor een rationeel beheer van de natuurlijke grondstoffen en de economische productie op basis van een democratische planning van de industrie en de diensten. Enkel dan kunnen we ervoor zorgen dat de economie gericht is op de sociale behoeften van de bevolking.**

Voetnoten

1. "Le nombre de fonctionnaires diminue, la charge des pensions augmente", rtbf.be, 18 januari 2013
2. "STUPEUR: l'équipe des super flics de la lutte contre la délinquance financière va être démantelée", RTL-info, 22.5.15.
3. L'Echo, 14 april 2016.
4. "De vennootschapsbelasting is verdwenen", Trends, 15 april 2016
5. Jan Béghin "De schande van een rijk land"
6. "62 personnes possèdent autant que la moitié de la population mondiale", oxfam.be, 18 januari 2016.